

Емоционална писменост

Почетком осамдесетих година познати трансакциони аналитичар Клод Стејнер, припадник струје радикалне терапије, развија концепте емоционална писменост и емоционална неписменост. Када смо емоционално писмени то значи да ми осећамо осећања, да знамо која су и колико су снажна, као и да знамо шта их узрокује у нама и у другима. Ми смо тада научили како, када и где да их изразимо и да их контролишемо. Знамо како емоције утичу на друге и прихватимо одговорност за њихово дејство. Стејнер не види емоционалну писменост и неписменост као две јасно разграничене категорије већ их схвата деловима једног континуума који се креће од потпуне неписмености до потпуне писмености. Он тај континуум назива Скала емоционалне свесности и у њему разликује осам категорија. Емоционална умртвљеност је најтези облик емоционалне неписмености, а карактеристика је оних који ништа не осећају, који игноришу своје тело и телесне сензације, који су апатични или емоционално тупи. У нешто бољем положају су они и категорији телесни осети зато што постоји телесна свесност: осећају сензацију у телу али их не препознају као емоције. Када је особа у стању да осети снажна осећања, али не уме да их изрази речима, тада је у питању нешто блажи облик емоционалне неписмености који је означен као хаотични дожи вљај. Емоционална писменост почиње категоријом лингвистичка линија, односно способношћу да се осећања изразе речима. Следећа категорија је диференцијација када је особа способна да препозна различита осећања и њихов интезитет, као и да размишља о осећањима и да о њима говори са другима. Још виша категорија је узрочност када особа схвата и разуме разлоге за настанак својих осећања. У следећу категорију емпатија спадају људи који су у стању да разумеју туђа осећања и да саосећају са другима, а у категорију интерактивност они који су у стању да разумеју емоционалне размене између људи.

Емоције и лексика

Елементарна емоционална писменост почиње развојем способности да се осећања именују и изразе речима. Деца поседују фонд од неколико речи којим описују своје и туђе емоционалне реакције. Одрасли људи се разликују по томе које речи и колико речи користе да би описали осећања. Међутим, речи нису важне саме по себи, оне су важне због тога што су повезане са концептима које означавају. Говор је повезан са мишљењем, а речи су повезане са идејама или појмовима којима се мисли. Дакле, језичко сиромаштво показује на сиромаштво појмова, на недиференциране концепте, на нејасно и магловито мишљење о својим и туђим осећањима. Емоционална писменост је првенствено богатство појмова, па тек онда и богатство вербалног изражавања. Различите културе показују значајна међусобна одступања када су у питању речи којима се означавају осећања. У неким језицима постоје речи за она осећања за која у другим језицима не постоје стандардизоване речи. Такође, у неким језицима постоји више различитих речи којим се означавају различити интезитети једног осећања, а удругим се користи само једна реч. Неки језици имају веома богат фонд речи за осећања, а други су, у том погледу веома сиромашни. Изгледа да што нека култура више вреднује осећајност, то лексички фонд те културе богатији емоционалним речима. Разлог томе је што појаве, које култура оцењује важним, постају предмет социјалне перцепције и као такве добијају своја имена (посебне речи). То значи да се о емоционалној писмености не може говорити само као о индивидуалној категорији, већ и као социјалној категорији. Познато је да је појава за коју постоји реч, социјално фаворизирана у односу на појаву за коју не постоји никаква посебна реч. Дете, сусрећући се са новом речју, спонтано тражи шта је то што та реч означава. Оно лакше именује феномене са којима се сусреће. Дакле, култура путем језика доприноси нивоу свесности о осећањима.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com